

Datum: 5 november 2005
Publicatie in: Agrarisch Dagblad
Titel: Grondbank voor het landschap is geven en nemen
Auteur: R. Balk
Verschijnt: 6 X per jaar
Oplage: 14.000
Landelijk

Grondbank voor het landschap is geven en nemen

Een grondbank voor het veenweidegebied Noord-Holland staat in de steigers. Maar boeren, overheid, financiers en natuurorganisaties hebben tegenstrijdige belangen. Volgens Roelof Balk is het aan provinciebestuurders om partijen bijeen te brengen.

DOOR ROELOF BALK

OPINIE

Een grondbank kan een optie zijn voor een goede inrichting van het landelijk gebied. Want wat is het idee?

De boer komt goedkoop aan nieuwe grond, de pacht bedraagt maar 1,2 procent, dus nog lager dan de rente. Maar er zijn ook andere betrokkenen: overheid, financiers, burgers, natuurorganisaties. Die moeten de degen kruisen, anders blijft de grondbank borreltafelpraat.

Een grondbank staat bovenaan het lijstje plannen voor 2006 in het veenweidegebied in Noord-Holland. Daar is dezer dagen feestelijk het Nationaal Landschap Laag Holland geboren. Die publiek-private stichting praat op 30 november met landbouwminister Cees Veerman over de grondbank. LTO Noord zit daarbij, want die bestuurt samen met provincie, gemeenten en natuurorganisaties het nieuwe Nationaal Landschap. De provincie Noord-Holland en het landbouwministerie hebben geld toegezegd voor de grondbank.

Al jaren slaan provincie, rijk, gemeenten, natuurbeschermers, waterschap en boeren de handen

ineen om het landschap te behouden. Tal van projecten zijn in uitvoering, zoals stimulering van streekgebonden productie en agrarisch natuurbeheer. Een grondbank daarbij inzetten vereist een robuuste uitvoeringsstrategie.

Wat zijn de voordelen? De grondbank koopt agrarische grond die vrijkomt, met geld van de overheid en leest ook van een particuliere partner. De agrariër kan de grond goedkoop pachten, burgers kunnen blijven genieten van akkers en weiden. Maar wie goed kijkt, ziet de haken en ogen.

Allereerst de boer. Die wil goedkope grond zonder beperkingen op optimalisatie en schaalvergroting, alsof het om eigen grond gaat. Boeren gaan

Wie goed kijkt, ziet de haken en ogen van een grondbank

onder voorwaarden vaak wel akkoord met het openhouden van het landschap. Hoewel uitbreiding van stallen vaak nodig blijft. Een natuurorganisatie die vertelt wat wel of niet mag met die grond, dat werkt in hun ogen niet. Daarom zijn veel boeren niet gelukkig met 'natuurpacht'.

Dan de overheid. Die heeft eigenlijk geen geld om langdurig in de grond te stoppen. Er moet een duidelijk algemeen belang zijn om geld te besteden aan een grondbank. En dan nog zijn de financiën gauw een probleem.

Dat algemene belang ligt bij de landbouw zelf, maar ook bij de samenleving, de burgers. Die willen fietsen en wandelen, vogels kijken en op gezellige boeren-

ven fruit en groente kopen. Liever géén schaalvergroting, maar wel verhoging van de beleving van agrarische natuur en landschap. Hoe meer hier bereikt wordt, des te groter de kans dat de overheid geld kan en wil vrijmaken.

De belangen van de natuurorganisaties bij een grondbank liggen in het verlengde daarvan. De recreatieve druk op natuurgebieden die zij beheren, vermindert als er meer natuur- en landschapswaarden komen in agrarisch gebied.

Tot slot de private financiers: banken, particuliere organisaties, beleggers. Wat wensen zij? Een redelijk rendement, lage risico's en goede liquiditeit. Wat zijn aan rendement uit een grondbank halen, is weinig. Dus willen ze claims leggen op grond of via andere wegen resultaten zien. Bijvoorbeeld een mooier landschap.

In al die belangen zitten overeenkomsten, maar ook tegenstellingen. Daarom biedt alleen goed onderhandelen om een 'prijs' te bepalen, een oplossing. Iedereen moet geven en nemen en voor zichzelf zien wat zijn evenwicht is.

Een grondbank kan een optie zijn voor een goede inrichting van landelijk gebied. Een alternatief voor grondaankopen en doorleveren aan natuurorganisaties, met natuurpacht tot gevolg. Maar dan moet het idee serieus worden uitgewerkt, waarbij alle relevante partijen zijn betrokken.

Hier ligt een makelaarsrol weggelegd voor de provincie. Provinciebestuurders staan redelijk boven de afzonderlijke partijen en hebben het belang van het behoud van het landschap hoog in hun vaandel.

Roelof Balk is directeur van het Nationaal Groentenged.